

ЛІТАРАТУРА І МАСТАЦТВА

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАВЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕНІКАЎ БССР

№ 9 (1335) | Субота, 31 студзеня 1959 года | Цана 40 кап.

НЕЧАРГОВЫ XXI З'ЕЗД КАМУНІСТЫЧНАЙ ПАРТЫІ САВЕЦКАГА САЮЗА

Аб кантрольных лічбах развіцця народнай гаспадаркі СССР на 1959—1965 гады

Даклад таварыша М. С. ХРУШЧОВА

У Маскве працягвае сваю работу нечарговы XXI з'езд Камуністычнай партыі Савецкага Саюза.

З вялікай увагай сочаць савецкія людзі за работаі гістарычнага з'езду роднай Камуністычнай партыі — арганізатара і натхніцеля ўсіх нашых перамог па шляху да камунізма.

XXI з'езд Камуністычнай партыі Савецкага Саюза сабраўся для таго, гаворыць М. С. Хрушчоў, каб разгледзець кантрольныя лічбы развіцця народнай гаспадаркі СССР на 1959—1965 гады. Нашаму з'езду трэба будзе абмеркаваць праграму далейшага камуністычнага будаўніцтва ў Савецкім Саюзе, новага ўздыму эканомікі, культуры і матэрыяльнага дабрабыту працоўных. Гэта вялікая праграма. Па сваёй гандзёнасці яна не мае сабе роўных у гісторыі.

М. С. Хрушчоў спыняецца на вялікіх перамогах, якіх дасягнуў савецкі народ пасля XX з'езду КПСС. Ажыццяўляючы палітыку індустрыялізацыі краіны і калектывізацыі сельскай гаспадаркі, гаворыць ён, наш народ пад кіраўніцтвам партыі і Цэнтральнага Камітэта, на чале якога доўгія гады стаў І. В. Сталін, здзейсніў найбольшы пераўтварэнні. Астала ў мінулым, наша краіна стала магутнай індустрыяльна-каласнай сацыялістычнай дзяржавай. СССР у цяперашні час па аб'ёму прамысловай вытворчасці займае першае месца ў Еўропе і другое месца ў свеце.

Валавая прадукцыя прамысловасці павялічылася ў параўнанні з 1913 годам у 36 разоў, прычым вытворчасць сродкаў вытворчасці ўзрасла ў 83 разы, а прадукцыя машынабудавання і металапрацоўкі — у 240 разоў.

Наша краіна дасягнула выдатных поспехаў у развіцці сацыялістычнай сельскай гаспадаркі, вынікі развіцця якой падведзены на снежанскім Пленуме ЦК КПСС, па сутнасці з'явіўшыся палітычнай справаздачай партыі перад усім народам аб выкананні мерапрыемстваў па крутому ўздыму сельскай гаспадаркі за апошнія пяць год.

Няспынна ўзрастаюць грамадскія багатствы і нацыянальны даход краіны. За час існавання Савецкай улады нацыянальны даход павялічыўся па разліку на душу насельніцтва ў 15 разоў. Рэальныя даходы рабочых і служачых у 1958 годзе ў параўнанні з 1940 годам павялічыліся амаль у два разы, а рэальныя даходы сялян па разліку на аднаго працуючага выраслі больш чым у два разы.

Адзначаючы небылы росквіт культуры ўсіх нацый і народнасцей Савецкага Саюза і неабмежаваныя магчымасці, створаныя ў краіне для творчага развіцця навукі і тэхнікі, М. С. Хрушчоў з удзячнасцю гаворыць аб вялікіх заслугах перад Радзімай вучоных, канструктараў, інжынераў, якія ўносяць дастойны ўклад у агульнанародную справу будаўніцтва камунізма. Выдатнай перамогай нашых вучоных, усяго народа, указвае ён, яркім паказчыкам высокага індустрыяльна-тэхнічнага ўзроўню развіцця Савецкага Саюза з'яўляецца паспяховае ўзрушэнне ў 1957 годзе першых у свеце штучных спадарожнікаў Зямлі. Увесь свет з захапленнем адзначае гэтую перамогу, як пачатак новай эры ў гісторыі пакалення чалавек прыроды — эры авіяцыі касмічнай прасторы.

У першыя дні новага, 1959 года — першага года сямігадовага — савецкія вучоныя, канструктары, інжынеры і рабочыя здзейснілі новы подзвіг сусветнага значэння, ажыццявіўшы паспяхова пуск шматступенчатых касмічных ракет у бок Месяца. Нават ворагі сацыялізма цяпер перад найбольшым неабвержным фактам вымушаны прызнаць гэта найвялікшым дасягненнем касмічнага века, новым трыумфам Савецкага Саюза.

Савецкі народ пад кіраўніцтвам партыі дасягнуў такіх вышэйшых, ажыццявіў такіх гандзёзных пераўтварэнняў ва ўсіх галінах эканамічнага і грамадска-палітычнага жыцця, заўважвае М. С. Хрушчоў, якія даюць магчымасць нашай краіне ўступіць у новы, важнейшы перыяд свайго развіцця — перыяд разгорнутага будаўніцтва камуністычнага грамадства.

Галоўныя задачы гэтага перыяду — стварэнне матэрыяльна-тэхнічнай базы камунізма, далейшае ўмацаванне эканамічнай і абароннай магутнасці СССР і адначасова ўсё больш поўнае задавальненне ўзрастаючых матэрыяльных і духоўных патрабаванняў народа.

Карэная праблема надыходзячага сямігадовага — гэта праблема максімальнага выйгрышу часу ў мірным эканамічным спаборніцтве сацыялізма з капіталізмам.

М. С. Хрушчоў прыводзіць яркія факты і лічбы, якія раскрываюць найбольшыя поспехы перададзёўскага абмеркавання тэмаў аб кантрольных лічбах развіцця народнай гаспадаркі СССР на 1959—1965 гады. Сходы працоўных, партыйныя канферэнцыі і з'езды паказалі, заўважвае М. С. Хрушчоў, што наша партыя, увесь савецкі народ аднадушна адобрылі кантрольныя лічбы і з энтузіязмам успрынялі сямігадовы план як велічэную праграму камуністычнага будаўніцтва ў нашай краіне. Працоўныя ў сваіх выступленнях выказалі рашучасць выканаць і перавыканаць заданы характарыстыка асноўных напрамкаў развіцця народнай гаспадаркі на надыходзячае сямігадовое.

Аб'ём валавой прадукцыі прамысловасці намячылі павялічыць у 1965 годзе ў параўнанні з 1958 годам прыкладна на 80 працентаў, у тым ліку па групе «А» (вытворчасць сродкаў вытворчасці) на 85—88 працентаў і па групе «Б» (вытворчасць прадметаў спажывання) на 62—65 працентаў. Павялічэнне аб'ёму прамысловай прадукцыі за сямігадовы будзе раўняцца прыросту прадукцыі за апошнія 20 год.

Вытворчасць чыгуны намячаецца дасягнуць у 1965 годзе да 65—70 мільянаў тон, сталі — да 86—91 мільяна тон, прадукцыі — да 65—70 мільянаў тон. У некалькі разоў павялічыцца выпуск каларовых і радкіх металаў.

Агульны аб'ём вытворчасці хімічнай прадукцыі за сямігадовы навінен павялічыцца амаль у тры разы.

У галіне паліўнай прамысловасці ўзяты рашучы курс на пераважнае развіццё здабычы і перапрацоўкі нафты і газу. Здабыча нафты павялічыцца ў 1965 годзе да 230—240 мільянаў тон, або ў два і шмат разоў, здабыча і вытворчасць газу ўзрастае прыкладна ў пяць разоў і дасягне 150 мільярада кубічных метраў у год. Уздольная вага нафты і газу ў агульнай вытворчасці паліва пры гэтым узрасце а 31 да 51 працента, а вугалю адпаведна зменшыцца з 60 да 43 працентаў.

Такі напрамак у развіцці паліўнай прамысловасці дасць вялікую эканамічную выгаду. Агульная эканомія ад замены вугалю прыродным газам і нафтаным палівам складзе за сямігадовы больш 125 мільярадаў рублёў, г. зн. столькі, колькі выдзяляецца на будаўніцтва ўсіх электрастанцый, электрычных і цэлавільных сетак.

Гадзавая выработка электраэнергіі к канцу сямігадовага павялічыцца ўзрастае да 500—520 мільярадаў кілават-гадзін, а ўсталяваная магутнасць электрастанцый — больш чым у два разы. З мэтай выйгрышу часу і найбольш эфектыўнага выкарыстання капітальных укладанняў у сямігадовым плане прадугледжана пераважнае будаўніцтва цэлавільных электрастанцый на прыродным газе, маўце і танным вугалі.

Прадугледжваецца паскоранае развіццё ўсіх сучасных галін машынабудавання, і перш за ўсё цяжкага машынабудавання, прыборабудавання, вытворчасці сродкаў аўтаматыкі і электронікі.

Высокі ўзровень развіцця цяжкай індустрыі і ажыццяўленне мерапрыемстваў па ўздыму сельскай гаспадаркі дазваляць значна павялічыць выпуск харчовых і прамысловых тавараў. На працягу сямігадовага валавая прадукцыя лёгкай прамысловасці ўзрастае прыкладна ў паўтара, харчовай прамысловасці — у 1,7 раза.

На 1959—1965 гады прадугледжваецца павялічэнне аб'ёму валавой прадукцыі сельскай гаспадаркі ў 1,7 раза. Сярэднегадавы прырост вытворчасці складае 8 працентаў. Можна адзначыць, гаворыць М. С. Хрушчоў, што за апошнія сем год сярэднегадавы тэмпы прыросту сельскагаспадарчай прадукцыі ў Злучаных Штатах Амерыкі склаў менш чым два праценты.

Галоўнай ланіцы ў зямляробстве на бліжэйшыя гады застаецца і ў далейшым усямернае павялічэнне вытворчасці і выкарыстання ў сельскагаспадарчай вытворчасці. Цяжкава, які асновы ўсёй сельскагаспадарчай вытворчасці пер створаны ўсе ўмовы для таго, каб у бліжэйшыя гады ўсёды павялічэнне ўраджайнасці збожжавых культур у сярэднім на тры—чатыры цэнтнеры з гектара.

У дакладзе затым разглядаецца аб капітальных будаўніцтве і развіццях прадукцыйных сіл. У надыходзячым сямігадовым аб'ём прадукцыйных капітальных укладанняў складае каля двух трыльёнаў рублёў.

Калі ўлічыць яшчэ будаўніцтва за кошт нецэнтралізаваных сродкаў, капітальных укладанняў калгасаў, а таксама жыллёвае будаўніцтва за кошт сродкаў насельніцтва, та ў агульным аб'ём капітальных укладанняў будзе выражана ў агульным аб'ёме трыльёнаў рублёў. Гэта значыць, што суме, блізкай да трох трыльёнаў рублёў, будзе выражана за сем год будзе ўкладзена прыкладна столькі сродкаў, колькі было ўкладзена за ўсе гады Савецкай улады.

Каб пашырэнне выкарыстоўваць прыродныя рэсурсы ўсходніх раёнаў краіны, маецца на ўвазе ў надыходзячым сямігадовым звыш 40 працентаў усіх капітальных укладанняў накіраваць у гэтыя раёны.

Велізарныя сродкі выдзяляюцца на жыллёвае і культурна-бытавое будаўніцтва. На жыллёвае і камунальнае будаўніцтва толькі за кошт дзяржаўных сродкаў будзе выдаткавана за сямігадовы 375—380 мільярадаў супраць 214 мільярадаў рублёў за папярэднія сем год.

Надкрэсліўшы, што ў сямігадовым плане ярка выражана ленынская нацыянальная палітыка, якая забяспечвае шырокія магчымасці для ўсебаковага развіцця эканомікі і культуры ўсіх народаў, М. С. Хрушчоў затым спыняецца на пытаннях прадукцыйнасці грамадскай працы і рэжыму эканоміі.

На працягу сямігадовага прадукцыйнасць працы ў прамысловасці ў параўнанні з аднаго працуючага павінна вырасці на 45—50 працентаў, у будаўніцтве — на 60—65 працентаў, на чыгуначным транспарце — на 34—37 працентаў, у саўгасах — на 60—65 працентаў, у калгасах — прыкладна ў два разы. За кошт павышэння прадукцыйнасці працы ў 1965 годзе будзе атрымана тры чвэрці прыросту прамысловай прадукцыі.

М. С. Хрушчоў адзначае, што ў сямігадовым плане ставіцца задача на аснове далейшага магутнага ўздыму ўсіх галін эканомікі і пераважнага росту цяжкай індустрыі забяспечыць няспыннае павышэнне жыццёвага ўзроўню працоўных.

Нацыянальны даход СССР ўзрастае ў 1965 годзе супраць 1958 года на 62—65 працентаў і будзе перавышаць узровень дадзенага 1940 года амаль у шэсць разоў. Рэальныя даходы рабочых і служачых у параўнанні з аднаго працуючага павялічацца к канцу сямігадовага на 40 працентаў. Рэальныя даходы калгаснікаў таксама ўзрастаць не менш чым на 40 працентаў.

У цяперашні час развіццё ўсёй народнай гаспадаркі і культуры Савецкага Саюза ажыццяўляецца галоўным чынам за кошт накіраванай сацыялістычных прадпрыемстваў. Па меры выканання сямігадовага плана размеры гэтых накіраваных будучы няўхільна расці. Гэта дае нам магчымасць адмовіцца ў бліжэйшыя гады ад спажывання падаткаў з насельніцтва.

У сямігадовым плане прадугледжана, побач з іншымі мерамі паліпашэння дабрабыту народа, ажыццявіць павышэнне заробатнай платы. Задавальненне індыўідуальных запатрабаванняў кожнага чалавека, гаворыць М. С. Хрушчоў, павінна адбывацца не толькі шляхам павышэння заробатнай платы, але і праз грамадскія фонды, роля і значэнне якіх будзе ўсё больш узрасце. Расходы дзяржавы на грамадскае абслугоўванне працоўных няспынна ўзрастаюць.

У дакладзе адзначаецца, што за сямігадовы намячаецца пабудаванне жылых дамаў агульнай плошчай 650—660 мільянаў квадратных метраў, або каля 15 мільянаў кватэр. Гэта больш, чым увесь гарадскі жылы фонд, створаны за гады Савецкай улады.

У кантрольных лічбах намячаны пераход на скарачаны рабочы дзень і змяшэнне рабочага тыдня. У СССР будзе самы кароткі ў свеце рабочы дзень і самы кароткі рабочы тыдзень пры адначасовым росце дабрабыту насельніцтва.

Для пераходу да камунізма, падкрэслена ў дакладзе, неабходна не толькі развіццё матэрыяльна-тэхнічнай база, але і высокі ўзровень свядомасці ўсіх грамадзян. Чым вышэй свядомасць мільянаў мас, тым больш паспяхова будзе выконвацца планы камуністычнага будаўніцтва. Усё ідэалагічнае работа нашай партыі і дзяржавы заклікана развіццём новай якасці свядомасці людзей, выкарыстанне іх у духу калектывізму і працоўнасці, сацыялістычнага інтэрнацыяналізму і патрыятызму, высокіх прынцыпаў маралі новага грамадства, у духу марксізма-ленінізма.

Нам трэба павысіць ролю дзяржавы і грамадства ў выхаванні дзяцей, умацаваць дапамогу сям'і з боку дзяржавы і грамадства, заўважвае М. С. Хрушчоў. З гэтай мэтай маецца на ўвазе шырока разгарнуць будаўніцтва школ-інтэрнатаў, дзіцячых ясляў, садоў. Колькасць вучняў у школах-інтэрнатах складае ў 1965 годзе не менш 2 мільянаў 500 тысяч чалавек. Колькасць дзяцей у дзіцячых садах павялічыцца за сямігадовы з 2 мільянаў 280 тысяч да 4 мільянаў 200 тысяч.

У дакладзе паведамляецца, што за 1959—1965 гады будзе выпушчана з вышэйшых навуковых устаноў 2 мільёны 300 тысяч спецыялістаў супраць 1 мільёна 700 тысяч чалавек, выпушчаных у папярэднім сямігадовым.

Сямігадовым планам прадугледжваецца стварэнне яшчэ больш спрыяльных умоў для ідэалагічнай работы — набыццём шырокае развіццё друк, радыё і тэлебачанне, кіно і культурна-асветныя ўстановы, значна павялічыцца тираж газет, часопісаў і кніг. Вялікая ўвага ўдзяляецца радыёфікацыі і будаўніцтву культурна-асветных устаноў, асабліва ў вёсцы.

Сямігадовы план акажа глыбокі ўплыў на ўсю міжнародную абстаноўку і з'явіцца новым трыумфам марксізма-ленінізма, заўважвае М. С. Хрушчоў.

У выніку выканання сямігадовага плана будзе зроблены рашучы крок у ажыццяўленні асноўнай эканамічнай задачы СССР — у гістарычна найкарацейшы тэрмін дагнаць і перагнаць найбольш развітыя капіталістычныя краіны па вытворчасці прадукцыі на душу насельніцтва.

Зыходзячы з тэмпаў росту прамысловасці ў СССР і ў ЗША, Савецкі Саюз у выніку выканання плана па абсалютнай вытворчасці некаторых галоўных прадукцый пераўзыйдзе, а па іншых наблізіцца да цяперашняга ўзроўню прамысловай вытворчасці ў ЗША.

К гэтым часу вытворчасць важнейшых прадуктаў сельскай гаспадаркі ў дэлімі і на душу насельніцтва перавысць сучасны ўзровень Злучаных Штатаў. Спартрабіца, напэўна, пасля выканання сямігадовага плана яшчэ год пяць, каб дагнаць і пераўзыйці ЗША па вытворчасці прамысловай прадукцыі на душу насельніцтва. К гэтым часу, а магчыма і раней, Савецкі Саюз выйдзе на першае месца ў свеце як па абсалютнаму аб'ёму вытворчасці, так і па выпуску прадукцыі на душу насельніцтва.

Па сусветнай арыне, працягвае М. С. Хрушчоў, ідзе эканамічнае спаборніцтва СССР і ЗША, ідзе спаборніцтва ўсёй сусветнай сістэмы сацыялізма з сусветнай сістэмай капіталізма.

Паводле падлікаў эканамістаў, у выніку выканання і перавыканання сямігадовага плана развіцця народнай гаспадаркі СССР, а таксама высокіх тэмпаў развіцця эканомікі краіны народнай дэмакратыі краіны сусветнай сацыялістычнай сістэмы будучы выпускаць больш палавіны ўсёй сусветнай прамысловай прадукцыі.

Краіны сацыялістычнага лагера маюць усе неабходныя прадпасылкі для таго, каб выйграць першыство ў сусветнай вытворчасці. На баку сусветнай сістэмы сацыялізма — перавага ў тэмпах развіцця вытворчасці. Сярэднегадавы прырост прамысловай вытворчасці па ўсёй сацыялістычнаму лагеру склаў за апошнія пяць год (1954—1958 гады) 11 працентаў, у той час як па ўсёй капіталістычнаму свету ён быў меншы за тры праценты.

На Захадзе гавораць, што мы кінулі «выклік», заўважае М. С. Хрушчоў. Але гэта — выклік на спаборніцтва ў між-

народнай эканомікі, у павышэнні жыццёвага ўзроўню народа. Мы хочам, каб спаборніцтва ішло не ў гонцы ўзбраенняў, не ў вытворчасці атамных і вадародных бомб і ракет, а ў вытворчасці прамысловай прадукцыі, мяса, масла, малака, вопраткі, абутку і іншых прадметаў спажывання.

Перайшоўшы да пытанняў міжнароднага становішча, М. С. Хрушчоў падкрэсліў, што сямігадовы план з'яўляецца новым выражэннем ленынскай міралюбівай палітыкі Савецкага Саюза. Яго ажыццяўленне адыграе велізарную ролю ў вырашэнні карэнай праблемы сучаснасці — захавання ўсеагульнага міру.

Значэнне сямігадовага плана, па-першае, заключаецца ў тым, што ён прасякнут духам міралюбінасці, гаворыць М. С. Хрушчоў. Дзяржава, якая разгортвае велізарнае будаўніцтва новых фабрык, заводаў, электрастанцый, шахт і іншых прадпрыемстваў, асігунае амаль 400 мільярадаў рублёў на жыллёвае і камунальнае будаўніцтва і ставіць сваёй мэтай значны ўздым жыццёвага ўзроўню народа, — гэта дзяржава арыентавана на мір, а не на вайну.

Па-другое, выкананне плана ў такой ступені павялічыць эканамічны патэнцыял СССР, што разам з ростам эканамічнага патэнцыялу ўсіх сацыялістычных краін забяспечыць рашучую перавагу ў сусветнай сіле на міжнароднай арыне ў карысць міру, і такім чынам унікаць новай яшчэ больш спрыяльным умовам для прадукцыйнасці сусветнай вайны, для захавання міру на зямлі.

Ажыццяўленне эканамічных планаў Савецкага Саюза, усіх сацыялістычных краін Еўропы і Азіі створыць рэальныя магчымасці для ліквідацыі вайны як сродку вырашэння міжнародных пытанняў.

Калі СССР ператворыцца ў першую прамысловую дзяржаву свету, калі магутная індустрыяльная дзяржава стане Кітайскай Народнай Рэспублікай, а ўсе разам сацыялістычныя краіны будучы выпускаць звыш палавіны сусветнай прамысловай прадукцыі, міжнародная абстаноўка карэнай чынам зменіцца. Настолькі відэаючы будучы новай судзімою сіл, што нават самым шэрадым імперыялістам стане зразумелай безнадзейнасць любой спробы развязаць вайну супраць сацыялістычнага лагера.

Далей М. С. Хрушчоў гаворыць аб важнасці правільнага вырашэння германскага пытання, якое мае вялікае значэнне для забяспечвання міру і бяспекі народаў, аб неабходнасці ліквідацыі напружанасці на Далёкім Усходзе, створанай аграрна-індустрыяльнай ЗША ў адносінах да Кітайскай Народнай Рэспублікі, прапануючы стварыць на Далёкім Усходзе і ва ўсім Шыхааніанскім басейне зону міру і ў першую чаргу зону, свабодную ад атамнай зброі.

Задачай задач сёння з'яўляецца зрушэнне з мёртвай кропкі справу разбрацення, падкрэслена М. С. Хрушчоў, асабліва на паследаючым забароны выпрабаванняў атамнай і вадароднай зброі.

Мы зыходзім з таго, гаворыць ён, што адносіны паміж дзяржавамі з рознымі сацыяльнымі сістэмамі павінны будавацца на аснове мірнага суіснавання. Трэба навучыцца вырашаць спрэчныя пытанні шляхам мірных перагавораў. Пара б зразумець, што пагрозы — безнадзейная справа, калі гутарка ідзе аб Савецкім Саюзе, аб сацыялістычным лагерах, і ўсёводможны карэнай змены, якія адбыліся ў стратэгічнай абстаноўцы ў свеце.

Цяпер усе прызнаюць, якіх поспехаў дасягнула савецкая навука і тэхніка, адкрываюцца чалавечы дарогі ў космас. Зусім відавочна, што калі Савецкі Саюз умее паслаць ракету на сотні тысяч кіламетраў у космас, то ён можа паслаць без промаху магутныя ракеты ў любую кропку зямнога шара. Аднак з гэтых фактаў мы бярэм зусім іншыя вывады, чым пэўныя колы на Захадзе. І цяпер, калі перавага ў развіцці ракетнай тэхнікі на нашым баку, мы зноў прапануем ЗША, Англіі і Францыі: давайце забаронім на вечныя часы выпрабаванні, вытворчасць і прымяненне атамнай, вадароднай і ракетнай зброі.

М. С. Хрушчоў затым спыняецца на пытаннях развіцця міжнароднага рабочага і камуністычнага руху, адзначаючы, што для ўсіх дэмакратычных сіл сямігадовы план з'яўляецца магутнай маршальнай падтрымкай і іх барацьбе супраць сіл реакцыі і імперыялізма. У цяперашні час, паведамляе ён, камуністычныя і рабочыя партыі ёсць у 83 краінах, якія аб'ядноўваюць у сваіх радах звыш 33 мільянаў чалавек. Гэта велізарная перамога марксізма-ленінізма, вялікая заваёва рабочага класа.

Адзначаючы, што ў капіталістычных краінах з'яўляюцца злавесныя прызнакі націску реакцыі і фашызма, М. С. Хрушчоў падкрэслівае, што супраць фашызма можна і трэба аб'яднаць самыя шырокія слаі народа, усе дэмакратычныя, сапраўды нацыянальныя сілы. У барацьбе супраць реакцыі і фашызма, гаворыць ён, камуністам і сацыяльна-дэмакратам трэба было б знайсці агульную мову.

Настаў час прадстаўнікам усіх пільней рабочага руху, адкінуўшы прах фоксініку антыкамунізма, сесці за адзін стол і выпрацаваць узасна прымальную платформу для сумесных дзеянняў рабочага класа ў абарону сваіх інтарэсаў, у абарону міру.

Нарады прадстаўнікоў камуністычных і рабочых партый у лістападзе 1957 года, працягвае М. С. Хрушчоў, прадманастравалі поўнае адзінства поглядаў братніх партый. Пасля лістападаўскіх нарад адбылася далейшая кансалідацыя сіл унутры кожнай камуністычнай партыі, яшчэ больш згуртаваў усе міжнародны камуністычны рух. Рэвалюцыя не ўдалася зб'іць з марксісцка-ленінскага шляху ніводнай братай партыі.

Адзначаючы, што міжнародны камуністычны рух асудзіў погляды і палітыку югаслаўскіх рэвізіяністаў, М. С. Хрушчоў заўважвае, што югаслаўскія кіраўнікі ў процівагу дэкларацыі

(Заначэнне на 2-й стар.)

Аб кантрольных лічбах развіцця народнай гаспадаркі СССР на 1959—1965 гады

Даклад таварыша М. С. ХРУШЧОВА

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

выступілі са сваёй рэвізіяніскай праграмай, у якой павялі атаку на марксісцка-ленінскія пазіцыі міжнароднага камуністычнага руху. Таму ўсе партыі, якія станць на пазіцыях марксісцка-ленінскага, выступілі з прынцыповай крытыкай праграмы Саюза камуністаў Югаславіі.

Мы адчуваем самай дружэлюбнай пацуці да братніх народаў Югаславіі, да югаслаўскіх камуністаў — герояў падпольнай і партызанскай барацьбы. На раду пытаньняў знешняй палітыкі ў нас агульная мова. Мы будзем і ў далейшым развіваць з Югаславіяй гандаль на ўзаемавыгаднай аснове. Мы будзем імкнуцца супрацоўнічаць з Югаславіяй па ўсім пытаньнях барацьбы супраць імперыялізму, за мір, па якіх нашы пазіцыі будуць супадаць.

А як будзе абстаць справа на партыйнай лініі? Усё будзе залежаць ад Саюза камуністаў Югаславіі. Яго кіраўнікі самі заадвалі сабе ад міжнароднага камуністычнага руху. Таму справа за Саюзам камуністаў Югаславіі зрабіць паварот у бок збліжэння з камуністычнымі партыямі на аснове марксісцка-ленінскага, што адпавядала б інтарсам самага югаслаўскага народа.

Далей у дакладзе адзначаецца, што цяпер, калі наша краіна ўступіла ў новы гістарычны перыяд свайго развіцця, асаблівае значэнне набываюць пытанні марксісцка-ленінскай тэорыі, звязаныя з пераходам ад сацыялізму да камунізму. М. С. Хрушчоў падрабязна спыніўся на пытанні аб двох фазках камуністычнага грамадства і аб заканамернасцях перастання сацыялізму ў камунізм.

У вырашэнні задач камуністычнага будаўніцтва, адзначае М. С. Хрушчоў, вялікае тэарэтычнае і практычнае значэнне набывае пытанне аб шляхах развіцця і збліжэння калгаснай і агульнанароднай форм сацыялістычнай уласнасці. Зліццё калгасна-кааператывнай уласнасці з дзяржаўнай уласнасцю ў адну агульнанародную ўласнасць — гэта не простае арганізацыйна-гаспадарчае мерапрыемства, а вырашэнне глыбокай праблемы пераходнага істотнага адзінства паміж горадам і вёскай.

Побач з праблемамі эканамічнага развіцця, адзначае М. С. Хрушчоў, настолькі наўстаюць таксама пытанні палітычнай арганізацыі грамадства, дзяржаўнага ладу і кіравання ў перыяд разгорнутага будаўніцтва камунізму.

У гэтай сувязі М. С. Хрушчоў адзначае, што цяпер галоўным напрамкам у развіцці сацыялістычнай дзяржаўнасці з'яўляецца ўсямернае разгорванне дэмакратыі, уцягненне самых шырокіх слаёў насельніцтва ў кіраванне ўсімі справамі краіны, прызначэнне ўсіх грамадзян да ўдзелу ў кіраванні гаспадарчым і культурным будаўніцтвам. Цяпер ужо ясна, што многія функцыі, якія выконваюцца дзяржаўнымі органамі, паступова павінны пераходзіць у веданне грамадскіх арганізацый. Само сабой зразумела, што пераход асобных функцый ад дзяржаўных органаў да грамадскіх арганізацый зусім не азначае аслабленне ролі сацыялістычнай дзяржавы ў будаўніцтве камунізму. Ленінізм вучыць, што адміранне дзяржавы адбудзецца пры поўнай перамоце камунізму. У цяперашніх умовах аслабленне сацыялістычную дзяржаву — значыць дапамагчы ворагам.

М. С. Хрушчоў адзначае, што цяпер, калі будаўніцтва сацыялізму выйшла за межы адной краіны, калі ўтварылася сусветная сацыялістычная сістэма, узніклі новыя тэарэтычныя пытанні барацьбы за перамоцу сацыялізму і камунізму. Дакладчык, у прыватнасці, сказаў, што ў Савецкім Саюзе сацыялізм перамог не толькі поўнасьцю, але і канчаткова. Па пытанню аб руху сацыялістычных краін да камунізму ў дакладзе ўказваецца, што яны больш ці менш адначасова будуць пераходзіць у вышэйшую фазу камуністычнага грамадства.

Першае, які прайшоў пасля XX з'езду КПСС, гаворыць далей М. С. Хрушчоў, характарызуецца далейшым ростам нашай партыі, умацаваннем адзінства яе радаў, яшчэ больш цесным згуртаваннем народаў Савецкага Саюза вакол Камуністычнай партыі. Ажыццяўляючы гістарычныя рашэнні XX з'езду, партыя яшчэ больш умацавала свае сувязі з масамі, узбагачылася новым вопытам палітычнага кіраўніцтва і арганізатарскай дзейнасці.

Праводзячы ў жыццё рашэнні XX з'езду, партыя працягвала работу па аднаўленню і развіццю ленінскіх норм партыйнага жыцця і прынцыпаў калектыўнасці партыйнага кіраўніцтва, усямернаму павышэнню творчай актыўнасці партыйных мас, усёмо савецкага народа. Ажыццяўленне генеральнай лініі партыі сустрала ўпornaе праціўленне з боку анты-

партыйнай групы Малыхова, Кагановіча, Молатава, Бугаліна і Шапілава, якая, ужываючы самыя нізкія прыёмы фракцыйнай, раскольніцкай барацьбы, прабавала разбурыць адзінства партыі, сарваць выкананне рашэнняў XX з'езду, звесці партыю і краіну з ланісцкага шляху.

Удзельнікі антыпартыйнай групы, якія адарваліся ад жыцця ад народа, ад партыі, бюракратычна ўзлялі сабе развіццё савецкага грамадства. Яны выступілі супраць усіх важнейшых мерапрыемстваў, якія праводзіліся партыяй на аснове рашэнняў XX з'езду, супраць мер, якія дазволілі нам дабіцца вялікіх поспехаў у развіцці прамысловасці, сельскай гаспадаркі, ва ўзьдзе дабрабыту народа, а ў галіне знешняй палітыкі — разрадкі міжнароднай напружанасці і ўмацавання справы міру.

Наша партыя, увесь савецкі народ аднадушна адобрылі рашэнні чарговага Пленума ЦК КПСС, які выкрасіў і ідэю і разгарніў антыпартыйную групу. Цяпер усё бачна, наколькі правільна зрабіла наша партыя, яе Цэнтральны Камітэт, рашуча асудзіўшы і адкінуўшы прац агідную групу фракцыянераў і раскольніцкаў.

Бязмежнае давер'е народа да Камуністычнай партыі ярка праяўляецца ў роце радаў КПСС за конт лепшых людзей рабочага класа, калгаснага сялянства і савецкай інтэлігенцыі. Наша партыя налічвае ў сваіх радах звыш 8 мільянаў 239 тысяч членаў і кандыдатаў у члены КПСС, або на адзін мільён 23 тысячы чалавек больш, чым было ў XX з'езду. За апошнія гады значна павялічыліся ў партыю рабочых і калгаснікаў, якія цяпер у ліку прамысловых складаюць амаль дзве трэці.

Да свайго XXI з'езду наша партыя прышла як ніколі адзінай і згуртаванай вакол свайго ленінскага Цэнтральнага Камітэта, здольнай паспяхова вырашаць вялікія задачы будаўніцтва камуністычнага грамадства.

М. С. Хрушчоў гаворыць далей, што выкананне сямігадовага плана запатрабуе мабілізацыі нашых сіл, далейшага павышэння ўзроўню ўсёй арганізатарскай і выхавальчай работы партыі. Сямігадовы план — гэта новы гістарычны рубяж у развіцці краіны. І для таго, каб узяць гэты рубяж, нам неабходна мабілізаваць, правільна расставіць і добра падрыхтаваць сілы для магутнага скачка ўперад. Цяпер асабліва неабходны канкрэтнасць і метадычнасць у рабоце, глыбокае веданне справы. Адно агульнае слова, агульнае заклік нічога не варта.

Поспех сямігадовага плана будзе рашуча непасрэдна на падпрыемствах і будоўлях, у калгасах і саўгасах, у навуковых установах. У сувязі з гэтым яшчэ больш павышаюцца ролі месцовых партыйных органаў, прывічных партыйных арганізацый. Яны абавязаны дабіцца, каб на кожным падпрыемстве, у кожным калгасе і ўстанове была створана атмосфера творчай працы і вытворчага ўздыму.

М. С. Хрушчоў затым гаворыць аб тым, што ў сучасных умовах, калі наша краіна ўступае ў новы важнейшы перыяд свайго развіцця, наспела пытанне аб неабходнасці ўнесці некаторыя змены і дапаўненні ў Канстытуцыю СССР.

Сямігадзе, у якое мы ўступілі, гаворыць М. С. Хрушчоў у заключнай частцы даклада, — гэта новы важны, можна сказаць, рашучы рубяж на шляху гістарычнага развіцця нашай краіны. Камуністычная партыя, увесь савецкі народ поўна ўспрымаюць гэтыя новыя вызначэнні і гэты рубяж і выйдучы на шырокае плато, і тады адкрываюцца новыя прасторы, тады будзе лягчэй ісці ўперад. Нерад нам аясна і высакародная мета. Для дасягнення гэтай мэты праца добра прапанаваць. Такія праца ўзвышае чалавека, прыносіць яму задавальненне і шчасце.

У заключэнне М. С. Хрушчоў абвясчае: Над сцягам марксісцка-ленінскага мы ўпэўнена ідзем уперад, ствараючы самае лепшае, самае справядлівае грамадства на зямлі — камуністычнае грамадства.

Няхай жыве вялікі савецкі народ — будаўнік камунізму! Няхай жыве Камуністычная партыя Савецкага Саюза — баявы і выпрабаваны авангард савецкага народа, арганізатар і натхніцель перамоце камунізму!

Няхай жыве непарушная братняя дружба краін магутнага сацыялістычнага лагера!

Няхай жыве марксісцка-ленінскае адзінства камуністычных і рабочых партый усіх краін!

Няхай жыве мір ва ўсім свеце!

(Даклад таварыша М. С. Хрушчова неаднаразова перапыняўся гарачымі апладысмантамі. Пасля заканчэння даклада ў зале ўзнікла бурная авацыя, якая працягвалася некалькіх мінут.)

(ТАСС.)

Прамова таварыша К. Т. МАЗУРАВА

Таварышы! Учора мы, дэлегаты з'езду, з велізарнай увагай заслухалі глыбока аргументаваны даклад таварыша Мікіты Сяргеевіча Хрушчова аб шляхах і планах камуністычнага будаўніцтва ў нашай краіне. Сямігадовы план развіцця народнай гаспадаркі СССР, кантрольныя лічбы якога разглядае XXI з'езд партыі, — гэта і ёсць жывое і канкрэтнае ўвасабленне ленінскіх ідэй пабудовы камунізму ў нашай краіне. Гэты план грунтуецца на трыма асновах велізарных дасягненняў савецкага народа, так ярка і добра паказаных у дакладзе таварыша Хрушчова.

Яшчэ ў першыя гады Савецкай улады вялікі Ленін гаварыў: «...Мы і дабімся таго, каб нагнаць іншыя дзяржавы з такой хуткасцю, аб якой яны і не марылі». І вось мы з'яўляемся сведкамі таго, як звысока гэта прапрачыны словы вялікага настаўніка. Наш народ пад кіраўніцтвам Камуністычнай партыі за гістарычна кароткі тэрмін літаральна пераўтварыў стараў Гасію. Савецкі Саюз цяпер прадстаўляе сабой магутную сацыялістычную дзяржаву з магутнай прамысловасцю, якая займае другое месца ў свеце па аб'ёму вытворчасці, з буйнай, высокамеханізаванай сацыялістычнай сельскай гаспадаркай, якая бурна развіваецца, з высакароднай, перадавой навукай і культурай. Савецкі Саюз адірывае ўсё больш важную ролю ў міжнародных адносінах і разам з краінамі сацыялістычнага лагера прадстаўляе магутны фронт міру і бяспекі народаў, які стрымлівае імперыялістычных падвільніцкаў новай вайны.

Цяпер, калі наша краіна выйшла на новы гістарычны рубяж, уступіла ў перыяд разгорнутага будаўніцтва камуністычнага грамадства, ярка відаць сутэсна-гістарычны падзвіг савецкага народа — народна-працаўніка, народа-барацьбіта, які працягвае шлях да светлай будучыні працоўнага чалавечства. Цяпер асабліва ясна відаць мудрасць і арганізуючая сіла Камуністычнай партыі Савецкага Саюза, якая ўзяла самым шырокім народным масам да сведмыя гістарычнай творчасці, згуртавала іх і выдзя, перадаючычы цяжкасці і перашкоды, да запавятай мэты — камунізму.

Камуністычная партыя Савецкага Саюза і яе Цэнтральны Камітэт паказваюць узор творчага прымянення і развіцця марксісцка-ленінскай тэорыі, умённа палітычна-партыйнага кіравання і складаных пытанні ўнутранай і знешняй палітыкі Савецкай дзяржавы. За апошнія гады наша партыя, Цэнтральны Камітэт ажыццявілі рад буйных, сапраўды рэвалюцыйных мер, якія садзейнічалі далейшаму росту магутнасці нашай краіны, умацаванню нашага дзяржаўнага і грамадскага ладу, умацэнню ўсяго сацыялістычнага лагера.

Курс, намычаны XX з'ездам КПСС, і практычная работа партыі і яе Цэнтральнага Камітэта атрымалі гарачую падтрымку і аднадушнае адарванне ўсіх працоўных краіны. Толькі ў выхаванні групы фракцыянераў і раскольніцкаў — Малыхова, Кагановіча, Молатава, Бугаліна, Шапілава — выступіла супраць ленінскага курсу нашай партыі. Разгром гэтай антыпартыйнай

групы сведчыць аб непарушным ленінскім адзінстве нашай партыі. Ён садзейнічаў яшчэ большаму згуртаванню нашага народа вакол партыі і яе Цэнтральнага Камітэта. Партыя і народ нашай краіны цвёрды адзіны і маналітычны, як ніколі.

Асабай заслугой Цэнтральнага Камітэта нашай партыі з'яўляецца паслядоўнае ажыццяўленне ленінскай нацыянальнай палітыкі. Мерапрыемствы, праведзеныя ў гэтай галіне Цэнтральным Камітэтам пасля XX з'езду КПСС, яшчэ больш умацавалі дружбу народаў нашай краіны і садзейнічалі яшчэ больш хуткаму развіццю працоўных сіл усіх рэспублік. У СССР цяпер няма адсталых ускарін. Усе савецкія нацыянальныя рэспублікі маюць развітую прамысловасць, буйную сацыялістычную сельскую гаспадарку. Усе народы Савецкага Саюза жывуць багатым духоўным жыццём, актыўна ўдзельнічаючы ў развіцці навуцы і тэхнікі, ствараючы выдатны культурны каштоўнасці.

У дарэвалюцыйнай Беларусі на душу насельніцтва выраблялася прамысловай прадукцыі прыкладна ў пяць разоў менш, чым у сярэднім па Расіі. Цяперашняя Беларусь — краіна магутнай індустрыі. Па вытворчасці аўтамабіляў, трактараў, металарэзных станкоў у разліку на 1000 чалавек насельніцтва яна ідзе ўперадзе амальш развітых краін Заходняй Еўропы. Рэспубліка дае каля 13 працэнтаў агульнасавазнай вытворчасці трактараў і 11 працэнтаў металарэзных станкоў.

За 13 пасляваенных год аб'ём прамысловай вытворчасці ў вытворчасці вырас у рэспубліцы больш чым у 16 разоў і перавышае дадзены ўзровень амаль у тры з паловай разоў. У мінулым 1958 годзе аб'ём прамысловай прадукцыі вырас амаль на 11 працэнтаў, прадукцыйнасць працы ўзрасла на 6 працэнтаў. Вылучыліся значныя колькасці прадукцыі звыш плана.

У мінулым годзе ў нашай прамысловасці разгарнулася вялікая работа па механізацыі і аўтаматавацыі вытворчасці, укараненню перадавой тэхнікі і тэхналогіі. На буйных машынабудавальных прадпрыемствах укаранены механізаваныя палочныя лініі, тысячы станкоў створаны на скорасны рэжым работы. Створаны новыя тыпы машын, абсталявання і прыбораў. Асновы выпуску новых тавараў шырокага ўжытку.

Вялікі перамены адбыліся ў нашай калгаснай вёсцы. За пяць год значна выраслі пасяўныя плошчы, асабліва пад тэхнічнымі і кармавымі культурамі, павялічыліся валасыя зборы ўсіх сельскагаспадарчых прадуктаў. Колькасць буйнай рагатай жывёлы за гэты час павялічылася ў рэспубліцы на 680 тысяч гадоў, у тым ліку кароў на 405 тысяч, патагоб свіней — амаль на адзін мільён галоў. Вытворчасць малака ў калгасах і саўгасах павялічылася ў 3,3 раза і мяса — у 1,7 раза, у тым ліку свінніны — амаль у тры разы, а дзяржаўнага нарыхтоўкі і закупкі малака ўзрасла ў 3,8 раза і мяса — больш чым у два разы.

Значна павысіўся ўзровень жыцця працоўных Беларусі. У 1958 годзе продаж

насельніцтву важнейшых прамысловых тавараў і прадуктаў харчавання ўзрос на 20—22 працэнты. У рэспубліцы ажыццяўляецца вялікая праграма жыллага будаўніцтва.

Велізарны дасягненні беларускага народа ў галіне асветы і культурнага будаўніцтва. Дастаткова сказаць, што па ліку студэнтаў вышэйшых навучальных устаноў на 10 000 жыхароў Беларуская ССР ідзе ўперадзе такіх краін Заходняй Еўропы, як Францыя, ФРГ, Італія, Аўстрыя, Швецыя, Бельгія.

Аркім паказчыкам агульнай культуры беларускага народа можна быць наступны прыклад. У Беларусі ёсць 24 тысячы масавых бібліятэк з кніжным фондам у 50 мільянаў экзэмпляраў, якія настанна абслугоўваюць больш чым два мільёны чалавек дарослага насельніцтва з 8 мільянаў жыхароў рэспублікі. А да Кастрычнікай жа сацыялістычнай рэвалюцыі 80 працэнтаў беларускай былі неписьменнымі, на тэрыторыі Беларускага краю амаль не было масавых бібліятэк і зусім не выдавалася літаратура на роднай мове.

У новым сямігадовым плане прадугледжана далейшае ўсебаковае развіццё эканомікі і культуры ўсіх савецкіх нацыянальных рэспублік. На працягу сямігадзі ў Беларусі аб'ём прамысловай вытворчасці павялічыцца ў 1,8 раза. Значна вырасць сельскагаспадарчая вытворчасць. Вытворчасць збожжа павялічыцца ў параўнанні з 1958 годам прыкладна ў два разы, ільновака і бульбы — у шатара разоў, цукровых буркоў — больш чым у тры разы. У разліку на 100 гектараў сельскагаспадарчых угоддзяў будзе атрымана не менш чым 500 цэнтараў малака і 90 цэнтараў мяса ў забойнай вазе. Вытворчасць мяса, малака і малака на душу насельніцтва значна перавысць узровень дасягнуты ў ШВА.

XXII з'езд Камуністычнай партыі Беларусі, разгледзшы гэтыя даклады таварыша Хрушчова аб кантрольных лічбах сямігадзі, аднадушна адобрыў намерыяныя планы, выказаў упэўненасць у тым, што яны будуць выкананы датарнава.

Партыйныя арганізацыі, выконваючы рашэнні з'езду, разгорваюць плер сацыялістычнае саборніцтва за тое, каб у 1959 годзе павялічыць вытворчасць мяса ў калгасах у два разы, прырог нагалоў на 15 працэнтаў і атрымаць на ўсіх гаспадарках 75—76 цэнтараў малака на 100 гектараў сельскагаспадарчых угоддзяў, або паўмільёна тон у забойнай вазе. Нерадвая калгасы, саўгасы, раёны рэспублікі змагаюцца за выкананне заданых сямігадзі ў сельскай гаспадарцы на працягу 4—5 год.

У Беларусі, як і па ўсёй нашай краіне, абмеркаванне гэтых даклада таварыша М. С. Хрушчова аб кантрольных лічбах развіцця народнай гаспадаркі на 1959—1965 гады выйшла ў якую дэмакратычна-палітычнага адзінства савецкага народа, яго згуртаванасці вакол Камуністычнай партыі, Цэнтральнага Камітэта КПСС і Савецкага ўрада, з'явілася

(Заканчэнне на 3-й стар.)

Ранішняя пасяджэнне 28 студзеня

28 студзеня ў Вялікім Крамлёўскім палацы працягваў сваю работу нечарговы XXI з'езд Камуністычнай партыі Савецкага Саюза. Пачаўся спірачкі на даклад таварыша М. С. Хрушчова аб кантрольных лічбах развіцця народнай гаспадаркі СССР на 1959—1965 гады. На ранішнім пасяджэнні выступілі таварышы М. В. Падгорны, В. І. Усцінаў (Маскоўская гарадская партарганізацыя), А. С. Палянін, Л. Н. Ярамаў (Горкаўская партарганізацыя), А. М. Касын, Н. Т. Мазураў.

Ад імя Камуністычнай партыі Кітая і ўсяго кітайскага

народа з'езд вітаў намесні старшыні Цэнтральнага Камітэта Камуністычнай партыі Кітая Чжуань-Цы-лай. У канцы сваёй прамовы ён зачытаў прывітанне ў адказ з'езду ад Цэнтральнага Камітэта Кампартыі Кітая, падпісанае старшыней Мао-Цзэ-дунам.

Першы сакратар Цэнтральнага Камітэта Польскай Аб'яднанай рабочай партыі Уладзіслаў Гамуля, вітанчы XXI з'езд КПСС, перадаў рабочаму класу і народам Савецкага Саюза гарачыя братнія сяброўскія пажаданні ад польскага рабочага класа і ўсяго польскага народа.

Вячэрняе пасяджэнне 28 студзеня

28 студзеня ў 16 гадзін адкрылася вячэрняе пасяджэнне XXI з'езду Камуністычнай партыі Савецкага Саюза. Дэлегаты з'езду працягвалі абмеркаванне даклада таварыша М. С. Хрушчова аб кантрольных лічбах развіцця народнай гаспадаркі СССР на 1959—1965 гады. На вячэрнім пасяджэнні выступілі таварышы М. І. Бяляў, А. П. Нірыленна, А. І.

Хварастухін (Тульская партарганізацыя), А. Н. Ларыёнаў (Разанская партарганізацыя).

Гарачымі апладысмантамі сустраці ўдзельнікі з'езду выступілі ў прывітанні прамовамі Генеральнага сакратара Італьянскай Камуністычнай партыі Пальміра Тальці і члена Палітбюро, сакратара ЦК Французскай Кампартыі Жана Дзюкло.

Ранішняя пасяджэнне 29 студзеня

29 студзеня ў Вялікім Крамлёўскім палацы працягваў сваю работу нечарговы XXI з'езд Камуністычнай партыі Савецкага Саюза.

На ранішнім пасяджэнні, якое пачалося ў 10 гадзін пад старшынствам Е. І. Андрэевай, працягвалася абмеркаванне даклада М. С. Хрушчова аб кантрольных лічбах развіцця народнай гаспадаркі СССР на 1959—1965 гады.

На пасяджэнні выступілі В. П. Мжавандзе, І. В. Капіто-

наў, У. Я. Семічасны, І. В. Спірыдонаў, В. М. Чупраеў, Н. А. Фураца, М. Я. Монай.

З прывітаннем з'езду выступілі Антані Наватны (Камуністычная партыя Чэхаславакіі), Вальтар Ульбярты (Сацыялістычная адзіная партыя Германіі), Георгію Дзж (Румынская рабочая партыя), Янаш Мадар (Венгерская сацыялістычная рабочая партыя).

Вячэрняе пасяджэнне 29 студзеня

Вячэрняе пасяджэнне XXI з'езду КПСС 29 студзеня адкрылася пад старшынствам тав. А. І. Галюга (Днепрапятроўск). Дэлегаты працягвалі абмеркаванне даклада таварыша М. С. Хрушчова аб кантрольных лічбах развіцця народнай гаспадаркі СССР на 1959—1965 гады. Першымі на пасяджэнні выступілі таварышы Я. З. Калібернін і старшыня калгаса «За Радзіму» Гомельскай вобласці П. Н. Навалёва. Затым слова было дадзена Міністру замежных спраў СССР

тав. А. А. Грэмыку. Ад партыйнай арганізацыі Рагубскай вобласці выступіў тав. Н. В. Міслюў.

На вячэрнім пасяджэнні XXI з'езд КПСС віталі Першы сакратар ЦК Беларускай Камуністычнай партыі тав. Тодар Жыўнаў, старшыня ЦК Працоўнай партыі Кіраў тав. Нім Ір Сен, старшыня Партыі працоўных В'етнама тав. Хо Шы Мін і Першы сакратар ЦК Албанскай партыі працы тав. Зінвер Ходна.

Ранішняя пасяджэнне 30 студзеня

Ранішняя пасяджэнне з'езду 30 студзеня, якое пачалося ў дзевяць гадзін, адкрылася пад старшынствам тав. Л. І. Брыжнева.

Першым выступіла сакратар Днепрапятроўскага абкома партыі тав. А. І. Галюга.

Слова прадстаўляе члену Праўдзіума ЦК КПСС, сакратару ЦК КПСС тав. М. А. Буслува. Ён спыніўся ў сваёй прамове на радзе тэарэтычных пытанняў, звязаных з пераходам да разгорнутага будаўніцтва камунізму. Тав. М. А. Буслува падкрэслівае неабходнасць глыбокай рэспароўкі і творчага абдурслення наакольнага краінай багатага практычнага вопыту, неабходнасць умацэння ўсёй ідэалагічнай работы.

Гарачы прывітанне з'езду ад калектыву, які будзе першым ў свеце атэмыі дэдакал «Ленін», ад усіх ланіградскіх суднабудавальнікоў перадае сласар-машынік тав. В. І. Гарбуноў. Звяняючая калгаса імя Сталіна Цярыноўскай вобласці тав. Е. А. Далімон расказае аб тым, як у іх сельгасарцелі вырашчаюць высокія ўраджай кукурузы.

Аб велізарных змяненнях, якія адбыліся ў Малдавіі за гады Савецкай улады, аб росквіце творчых сіл малдаўскага народа гаварыў першы сакратар ЦК КП Малдавіі тав. З. Т. Сярдзон.

Як і ў папярэднія дні, перад дэлегатамі XXI з'езду выступілі прадстаўнікі зарубежных партый. Сардэчнае прывітанне савецкаму народу і Камуністычнай партыі Савецкага Саюза перадаў першы сакратар Мангольскай Народнай Рэвалюцыйнай партыі Юмжінгін Цэцэбол. З прывітаннімі словамі да з'езду звярнуўся Генеральны сакратар ЦК Камуністычнай партыі Інданезіі тав. Дзіна Айдзіт.

Пасля кароткага перанакруці пасяджэнне з'езду аднавілася пад старшынствам І. В. Спірыдонава (Ленінградская партарганізацыя). Выступілі таварышы Н. А. Мухідаў, брыгадэр трактарнай брыгады калгаса імя ІХ з'езду КПСС Кіранградскай вобласці А. В. Птаўлаў.

На гэтым ранішнім пасяджэнні заканчваецца. (ТАСС.)

У зале пасяджэнняў нечарговага XXI з'езду КПСС.

Фатахроніка ТАСС.

Галоўны герой — сучаснік

(Закачэне. Пачатак на 3-й стар.)

родаў, і аб вайне ў Алжыры, але сапраўднага подыху часу няма, бо адчуваецца, што ўсё гэта атрымана з рукі іншых людзей і да таго ж не мае дачынення да галоўнай, вельмі значнай думкі. Зусім не тое ў апавяданні «Зорка Венеры», якое ўзнікла ў выніку наведвання пісьменнікам будаўніцтва Васілевіцкай ДРЭС. Яно не безадкорнае ў мастацкіх адносінах, але ёсць у ім і добра адчутая атмосфера буйнага будаўніцтва з яго новымі індустрыяльнымі метадамі, і яго людзямі, а галоўнае — ёсць жывы вобраз гераіні — дзяўчыны з адметнымі рысамі новай свядомасці, якая прыйшла на будоўню пасля школы. Пра гэта вобраз пісьменнік, звартаючыся да моладзі, даводзіць, што не трэба бацца жыцця, не трэба бацца паручацца загады складзеныя планы.

Пісьменнік змог убачыць у сваёй гераіні лепшыя рысы не пакленай. Нагана не толькі знайшла свой шлях, яна змагла дапамагчы будаўніцтву каштоўнай прапаноў. Не таму, што шмат ведала, а таму, што справы будаўніцтва хутка становіцца для яе асабістымі справамі.

З твораў аб сгонянім дні калгаснага вёскі варта адзначыць апавяданне Ігната Дуброўскага «Хата з краю» на тэму не пошука, але яшчэ даволі актуальную — аб барацьбе старшнін, чалавека з моцным, грамадска актыўным характарам за ўздым гаспадаркі, супраць шлодных для калгаса абыхваўных людзей, якія «панаставілі хату з краю». Апавяданне напісана востра, з добрым гумарам. Так ж выліка змена, якая адбылася ў сельскай гаспадарцы краіны — пераход тэхнікі ў рулі калгасаў, амаль не знайшла адлюстравання ў самым апераўтыўным жанры прозы. Яна закранута толькі ў апавяданні Асіпенкі «Водар жыллі». Сянька, калі старшнін жалюць разбіраюць лепшыя трактары, — тэма, на якіх працавалі лепшыя трактарысты, і саміх механізатараў, — вельмі жыва і цікава. Галоўная ж тэма гэтага перахвату і пастычнага, аднаго з лепшых у маладога пісьменніка апавяданняў — любоў чалавека да сваёй прафесіі трактарыста, да зямлі, любоў, аб якой ён да часу і не падарваў і адмовіцца ад якой не ў сілах.

Чаму ж найважнейшае мерапрыемства, якое было падказана жывым і вылікаваўся неабходнасцю далейшага развіцця сельскай гаспадаркі, не знайшло сапраўднага адлюстравання ў беларускай літаратуры, у прыватнасці, у апавяданнях мінулага года? Успамінаецца, што ў свой час у газеце «Літаратура і мастацтва» былі надрукаваны зместы, багатыя цікавымі фактычнымі матэрыяламі нарыс Ігната Дуброўскага «Канфлікт ліквідацыі». У ім расказвалася аб імагінатарным канфікце паміж дырэктарам Ашмянскай МТС Шараданком і старшнінай аднаго з калгасаў зоны гэтай МТС Міскаўскай. У гэтым канфікце не было ні грама асабістага. Два камуністы, якія добраахвотна прыйшлі на працу ў вёску па закліку партыі, людзі прынцыповыя і настойлівыя, ніяк не маглі прымірыць інтарэсы МТС і калгаса. Нарэшце Міскаўскі знайшоў «выхад» — ён утаварыў Шарадана адца аму адну трактарную брыгаду, зрабіўшы яго самаго брыгадзірам — па сумяшчэнню і бесплатна. Эксперимент

удаўся — брыгада дала найвышэйшую ў МТС выпрадоўку, калгас быў задаволены. Так на практыцы была даказана неабходнасць і магчымасць пераходу. Толькі паставона партыі і ўрада ліквідавала гэты канфілікт. Чаму ж Ігнат Дуброўскі не напісаў мастацкага твора на гэтую тэму? Здаецца, гераі яго нарыса «проясцяцца» ў апавяданне. Неўна, таму, што для вымысла пісьменніку патрэбна ў шмат разоў больш фактаў і назіранняў, чым для дакумента, якім усё ж такі з'яўляецца нарыс. Мусіць, такіх назіранняў у Дуброўскага і ў іншых апавядальнікаў не было.

Новымі таленавітымі апавяданнямі парадваў чытача Арыадна Чарнышова. У яго апавяданнях няма нават наміку на ідылізм. Эфект дастаецца строга аб'ектыўным паказаннем паводзінаў, думак і адчуванняў чалавека. Пісьменнік умее не толькі выразна акрэсліць вобраз, але і так правесці гераі праз усё апавяданне, каб у любых абставінах ён быў самім сабою і паводзіў сябе ў поўнай адпаведнасці са сваімі ўнутранымі якасцямі. Для Марціна Когута з аднаго апавядання апавядання асноўнай мэтай і меркай, з якой ён падыходзіць да людзей, быў жыццёвы поспех. Хвалько, Ігун, Камінатар, ён трымае ў турму. Варнуўшыся, Марцін аналізаваны — жыццё расцвіла, і яго жонка, сціпная Анета, руплівай працай дабілася такога дастатку, якое ён ніколі не мог дабіцца сваімі камбінацыямі. Марцін плача, хрысці прабаўня, а праз колькі хвілін, даведаўшыся, што ў калгасе жыццё вількае будаўніцтва, ужо кажа: «Я тут навяду парадак, бо мне вядомы новыя метады, якія ўжываюць у будаўніцтве». Гэта зусім новы паварот характару, але таго ж самага характару. Адым штырчком Чарнышова здымылі, не разбурачы цаласнасці характару, паказваючы яго супярэчнасць і складанасць, а гэта значыць — паказваюць яго жыццёвую пераадаванасць. Усё прыклад, Марціну былі добра вядомы ўсе вяселья і аднавіны жанчыны ў радуче дванаці кіламетраў. Яго жонка Анета, абмяняўшы ў сваёй сімпічнасці, абмяняла на пазіцыю, якая несёма вяла за сабой у працы ўсіх жанчын, «ведала аб сваім няшчасці, але не дакарала мужа. Хіба яна адважылася? Яна нават па-свойму ганарылася ім маўкліва, з горкім замілаваннем». Якім аб'ёмным робіць гэты рысачка характар Анеты!

Мікола Лупскі не аднойчы звяртаўся да тэмы выкрываўчых ўласніцтва. У яго апавяданні «Драбязь» гэтая тема набыла новы цікавы паварот. У «Драбязь» выкрываецца не столькі само ўласніцтва, ужо дастаткова дыскрэдытаванае, колькі пазіўнае стаўленне да ўласніцтва, маральнае ухіляння ад адкрытай барацьбы супраць яго. Носіцтвам гэтай маралі, хоць і несвадомым, з'яўляецца галоўны герой апавядання Мішка, які на першы погляд здаецца зусім дадатным гераем. Мішка дыскрэдытацыя зніру — ён сам аказаўся ў прайгрышы, ён сам збываў свае жаданні, адмовіўшыся ад барацьбы за дзяўчыну, сям'я якой паражана ўласніцтвам. Апавяданне з цікавай адумай псеўда вылічэннем дыдактызмам дотлі, на якой пабудаваны ўвесь твор: заката літаратурная маладзенькая бяроза, якую білізатна зрэзаў бацька дзяўчыны Юльян і

якая не скарылася, дала новыя праекты, робіць апавяданне ілюстрацыям.

Сапраўдным гуманізмам прасякнута апавяданне Лупскага «Галка». «Выкінуць на вецер дзве тысячы рублёў — гэта бяглазудца», — такі довад здаецца неабвержным на стайніку Барысу, які ўгаварвае бацькоў прадаць старую карову Галку. Але ёсць жа ў жыцці і штосці больш вяснянае, чым дзве тысячы рублёў, гэтага ўжо Барыс не разумее. Супраць вужака практыцтваму, «неадухоўленых» адносін да жывяці накіравана гэтае маленкае і вельмі дзейнае апавяданне.

Кранавіц чыстымі і ўхваляванымі адносінмі да жывяці і людзей паэтычна мініяцюры Іякі Скрыгана «Слепата», «Абраза», «Маці», якія адкрыта сфармуляванымі вывадамі некалькі нагадваюць прытчы. Нельга толькі нагадваць з аўтарам, хаця гэта і можа здацца выступленнем дыдактыкі супраць паэзіі, калі ў апошнім з іх ён захаліцца маці, «дзя якой даражэй за ўсе праўды на свеце ёе даць».

«Павія сэрца мае такое ж права на існаванне, як і павія думкі», — сказаў некалі Чарнышова. Павія сэрца — гэта яркая тэма, чаго няма ў апавяданнях мінулага года, прысвечаных каханню. Няма ў іх таксама ні глыбокага асэнсавання жывяці, ні арыгінальных думак. Апавяданні трох пісьменнікаў — «Чужыя вершы» Алены Васілевіч, «Непагада» Васіля Быкава і «Далёкія гады» Міколы Ракітнага — пабудаваны на адвольнай сітуацыі: сустрачы людзей, якія некалі кахалі адна аднаго. Павія сэрца пісьменніка, кажучы, прайдзена ў тым, якія рысы знаходзіць ён у сваёй гераіні. Якая ж пазіцыя аўтара, гераіні іх — людзі пасіўныя, бязвольныя, не здольныя разабрацца ў сваіх пачуццях і жаданнях на працягу многіх год? Дзіўна пазіцыя. Можна заярачыць, што чалавечая душа — складаная, аб складанасці і расколатасці, раздробленасці — зусім не адно і тое ж. Калі Быкаў, які даражыць ўпершыню зварнуўся да такой тэмы, яшчэ спрабаванне нешта сцвярджаць сваім апавяданнем, дык два астатнія апавяданні вылікаюць толькі думку: так быццам. Ці варта пісаць дзеля такой «думкі»?

Цяжка ў адным артыкуле разгледзець усё апавяданні, якія былі напісаны беларускімі пісьменнікамі ў юбілейны для нашай рэспублікі 1958 годзе. Новая апавяданні надрукавалі І. Шамякіна, Р. Сабалеўка, А. Куляшоўска, А. Пальчэўска і іншыя празаікі. Аб некаторых з іх пісаў ужо наш аўтар. Але выдочна адно — у беларускай прозе апавяданне як б'юль жанр літаратуры, займае ўсё больш пачаснае месца і таму сучаснасці становіцца вядучай у гэтым жанры.

Калі б абдыць усё шматлікія апавяданні, напісаныя беларускімі пісьменнікамі за мінулае 1958 год пад адной вокладкай, атрымалася б вялікая кніга, якая расказвала б аб жыцці нашай рэспублікі і яе людзях. Праўда, у гэтай кнізе былі б і слабыя, і зусім не запэўненыя старонкі, бо не ўсе бакі жыцця знайшлі ў іх адлюстраванне. Але ўвогуле гэта цікавая і хваляючая кніга, галоўны герой якой — наш сучаснік, прасты савецкі чалавек.

Юлія КАНЭ.

На калегіі Міністэрства культуры БССР

Днямі калегія Міністэрства культуры БССР разгледзела пытанне аб рабоце Кіраўня палаты БССР. За паставяненні перада работнікам Кіраўня палаты БССР дабілася значных поспехаў. Нададзена рэгулярнае штомесячнае выданне «Летніцы друку БССР», ахоплены бібліяграфічны рэгістрацыі ўсе віды кніг, палешана работа па забеспячэнню масавых бібліятэк рэспублікі друкаванымі і аналявавымі карткамі каталогаў, у дапамогу масавым бібліятэкам выдаюцца рэкамэндальныя бюлетэны «Новае кнігі» і інш.

Абмяркоўвалася таксама пытанне аб творах паручыняў арганізацыі канцэртнай работы дырэкцыяй Беларускай філармоніі. Азначана, што неабходна ў запынах староніх калектываў і чыста камерныя падыход да арганізацыі канцэртаў давалі магчымасць пранікненню на сцэну малакваліфікаваных артыстаў і халтурчыкаў. Калегія зняла з работы намесніка дырэктара Беларускай філармоніі М. Зайцава.

На пасяджэнні калегіі падвергнуты суровай крытыцы салістка Тэатра оперы і балеты С. Друкер і канцэртмайстар Н. Ражнова, якія пры вылезе артыстаў тэатра на раён сараваў канцэрт у калгасе «Квінтэтыя» Беларускай Пастаскага раёна. Калегія аб'явіла т. Друкер і Ражновай вымовы.

На пасяджэнні калегіі разгледзана пытанне аб скарачэнні дзяржаўнай датычна тэатрам і канцэртным арганізацыям рэспублікі.

Каштоўнае пачынанне падтрымана

27 студзеня прэзідыум Беларускага рэспубліканскага камітэта прафсаюза работнікаў культуры абмеркаваў пытанне аб свабодным доступе чытачоў да кніжных фондаў у бібліятэках Мінска. З дакладам выступіў загадчыца Мінскага гарадскога аддзела культуры А. Бандаўка і загадчыца гарадской бібліятэкі імя Янкі Купалы Л. Паграбная.

Прэзідыум Рэспубліканскага камітэта адзначыў вялікую работу, праробленую калектывам Мінскай гарадской бібліятэкі імя Янкі Купалы, якая добра арганізавала і адной з першых у рэспубліцы ажурла свабодны доступ чытачоў да кніжнага фонду.

Прэзідыум Рэспубліканскага камітэта адобрыў работу калектыву Мінскай гарадской бібліятэкі імя Янкі Купалы. Прапанаваана абласным, гарадскім і раённым камітэтам прафсаюза работнікаў культуры сумесна з абласным Упраўленнем, гарадскім і раённым аддзелам культуры ў бліжэйшы час правесці пасяджэнні камітэтаў прафсаюза, на якіх намешчыць канкрэтныя мерапрыемствы па арганізацыі ажуртаў свабоднага доступу чытачоў да кніжных фондаў у абласных, гарадскіх, раённых і сельскіх бібліятэках рэспублікі. Рэкамэндана наддаць экскурсіі для азіялення з работнай бібліятэкі імя Янкі Купалы.

І. ЧАРАНОК.

Кнігі і іх чытачы

Бібліятэкі Магілёўскай вобласці маюць значны вопыт прапаганды беларускай літаратуры. Гэтаму спрыяла падрыхтоўка да 40-годдзя Савецкай Беларусі.

Прапаганда беларускай кнігі непарывна звязана з краязнаўчай работай. Ажурленне краязнаўчай работы ў бібліятэках вобласці прыцягнула ўвагу да многіх раней забытых беларускіх твораў. Напрыклад, у асародзі некаторых чытачоў Клічаўскай раённай бібліятэкі не ў пашане былі паэтычныя творы.

Калі ж у чытальнай зале была аформлена кніжная выстаўка «Магілёўская вобласць за гады Савецкай улады», то многія чытачы зацікавіліся вершамі, прысвечанымі Магілёўшчыне, якія былі на выстаўцы.

У чытачоў бабруйскай бібліятэкі вялікую цікавасць да беларускіх кніжкі выклікалі рэцэпты на тэму: «Наш горад у мінулае, сучасным і будучым», «Камсамольцы Беларусі ў радах народных месціцаў» і інш. У Магілёўскай гарадской бібліятэцы № 5 адбыўся цікавы краязнаўчы вечар на тэму: «Горад, у якім мы жывём». Такіх прыкладаў шмат.

Канферэнцыі чытачоў асабліва цікава праходзілі там, калі яны мелі краязнаўчы характар, калі яны праводзіліся на кнігах, якія расказваюць аб месцовых падзеях. Так, у пачатку гэтага года Клічаўскай раённай бібліятэка сумесна з райкам партыі правяла канферэнцыю чытачоў партызанскіх запісак І. Крыскаўска «Былі ты дзень» (Савецкі раён у тыле ворага), у якіх апісаны падзеі на Клічаўшчыне ў гады Вялікай Айчыннай вайны.

У хвалючому сустрачы з гераімі твора таксама ператварылася і канферэнцыя чытачоў па кнізе В. Ліпеня «Парызанскі край» у Бабруйскай гарадской бібліятэцы імя Гоголя.

У абмеркаванні кнігі прынялі ўдзел былія камандзіры і байцы партызанскіх атрадаў. Аб вылікі значэнні гэтага мерапрыемства свед-

чыць факт, што пасля канферэнцыі чытачоў па кнігу В. Ліпеня значна павялічыўся.

Рыхтуюцца да 40-годдзя БССР, бібліятэкі нашай вобласці правялі канферэнцыі чытачоў па многіх вядомых творах беларускіх пісьменнікаў. Сярод іх «Крышціцы» І. Шамякіна, «Калі зліваюцца рэкі» П. Броўкі, «За годам года» Ул. Карпава.

Вечары беларускай паэзіі ў удзелам паэтаў і членаў масовых літаратурных аб'яднанняў правялі Магілёўскай гарадской бібліятэка імя Карла Маркса, бабруйскай імя Гоголя і Пашкіна, Асіповіцкай, Клімавіцкай, Клічаўскай і іншых раённых бібліятэкі.

На «Света кнігі», якое правёў бабруйскай гарадскі аддзел культуры разам з бібліятэкамі горада, былі запрошаны беларускія пісьменнікі.

Шмат чаго робіцца для прапаганды беларускай літаратуры і сродкамі нагляднай агітацыі. Амаль усе бібліятэкі вобласці арганізавалі кніжныя выстаўкі — «Навіні беларускай савецкай мастацкай літаратуры», «Беларуская літаратура за 40 год», «Беларуская паэзія», «Таварышы, ці чыталі вы гэтыя кнігі?» і інш.

Магілёўская абласная бібліятэка імя Ул. І. Леніна правяла сустрачку чытачоў з пісьменнікамі-землякамі. Вялікая кніжная выстаўка была прысвечана пісьменнікам-магіляўчэчам.

Цяжка прыгадаць хаця б адзін з семінараў, праведзеных абласной бібліятэкай, на якім былі не разгледзены пытанне прапаганды твораў беларускіх пісьменнікаў і краязнаўчай літаратуры.

Метадычны кабінет і бібліяграфічны аддзел абласной бібліятэкі выдалі рад каштоўных метадычных і наглядных дапаможаў — «Агляд творчасці беларускіх пісьменнікаў — магіляўчан», агляд «Навіні беларускай літаратуры», схема бібліятэкага плаката «Беларусь за 40 год», метадычны распра-

ваўня нашага краю ў складзе дэлегацыі беларускіх пісьменнікаў. Вершы перапраў паэт В. Ляджвалі. Апрача таго, тут змяшчалі вершы М. Танка, А. Куляшова, А. Зарышчака, П. Броўкі.

Разкалегія альманаха зрабіла добрую справу, пазнаёміўшы сваіх чытачоў з творами паэтаў братняй Беларусі.

А. ДАГАНІЧ.
Закарпацкая вобл.

поўкі для правядзення канферэнцыі чытачоў па кнігах П. Броўкі «Калі зліваюцца рэкі», І. Шамякіна «Крышціцы», Ул. Карпава «За годам года», па паэме П. Панчанкі «Нацягнутая песьня» і зборніку вершаў Мікіма Танка «След біскавіцы», а таксама зборнік метадычных матэрыялаў «Вывучай свой родны край» і плакат «Квітнее родная Беларусь!».

Пытанні прапаганды беларускай літаратуры шырока ўзнімаліся і на раённых семінарах культасветработнікаў.

Нельга не сказаць і аб цяжкасцях, з якімі даводзіцца сустракацца бібліятэкам і чытачам у прапагандзе беларускай кнігі.

Мы не памятаем выпадку, каб на ўвесь вобласць трапіў ілюстраваны плакат аб жыцці і творчым шляху хоць аднаго беларускага пісьменніка. А як былі б задаволены і чытачы і бібліятэкары, калі б з'явіліся плакаты «Правіні Савецкай Беларусі», «Паэты Беларускай рэспублікі», «Кампазітары Савецкай Беларусі» і г. д. А ці многа плакатаў, якія прапанадуе кнігу, выдала Галоўнае Упраўленне кнігадзялю Міністэрства культуры БССР? На жаль, такіх плакатаў ні чытачы, ні бібліятэчныя работнікі нічо не бачылі. А каму, калі не работнікам кнігадзялю, вядома класіфікацыя аб выданні аналяваўчых і ілюстраваных плакатаў, якія прапанадуе лепшыя творы беларускіх пісьменнікаў?

А чаму, скажам, Дзяржаўнаму выдавецтву БССР не выдаць хоць невялікі календар БССР, каб можна было своечасова адзначаць памятныя даты ў гісторыі нашай рэспублікі, яе культурным жыццём, даты нараджэння вядомых беларускіх пісьменнікаў, вучоных, майстроў мастацтва?

Зусім мала ўвагі надае прапаганда беларускай літаратуры Дзяржаўнае бібліятэка БССР імя Ул. І. Леніна. Яна яшчэ слаба адгучыла вопыт работы лепшых бібліятэк рэспублікі ў гэтай справе.

Аб канферэнцыях чытачоў і літаратурных вечарах у нашых газетах звычайна друкуецца пераважна кароткія інфармацыі, з якіх можна даведацца толькі аб прывітаных прамоўцаў і тэматыцы іх выступленняў. А што казалі чытачы аб гераіх кнігі, якую ацэнку далі твору — невядома.

Перадчытаўшы друк павінен дапамагчы бібліятэкам лепш прапанаваць беларускую кнігу.

В. АРШЭВІЧ.
Э. МУРАШЕВА.

Творы беларускіх паэтаў у Закарпаці

Літаратурны альманах «Карпаты», што выходзіць у Закарпацкай вобласці, у апошні час пачаў знаёміць чытачоў з новымі перакладамі твораў пісьменнікаў савецкіх рэспублік і зарубажных краін.

У альманаху № 3 за 1958 г. пад рубрыкай «Новыя пераклады» змяшчаны творы беларускіх савецкіх паэтаў, у прыватнасці, верш П. Панчанкі «Дарога ў Закарпацце», які ён напісаў пасля навед-

Гастролі маладога ансамбля

У Мінску адбыліся гастролі струннага квартэта Азербайджанскай філармоніі ў складзе А. Аліева (1 скрыпка), Тагіева (2 скрыпка), Сеіф-заде (альт), С. Аліева (віяланчэля).

Гэты калектыв нарадзіўся яшчэ ў той час, калі ўсе яго ўдзельнікі былі студэнтамі Бакинскай кансерваторыі. З 1953 г. квартэт пачаў сваю рэгулярную канцэртна-выканавую дзейнасць. Байсучага поспеху дабіўся калектыв летам 1957 г., стаўшы лаўрэатам першай прэміі Усесаюзнага і VI Сусветнага фестываля моладзі.

У рэпертуары ансамбля — творы

паказваў сябе з найлепшага боку. Гэтыя іжыкі і часам віртуозны твор музыканты сыгралі лёгка і натуральна. Пры зладжанасці і дакладнасці ўсяго ансамбля кожны з яго ўдзельнікаў змог паказаць сваё індывідуальнае майстэрства.

Другое адзядленне было прысвечана творчасці савецкіх кампазітараў. Былі выкананы «Паэма-квартэта» азербайджанскага кампазітара Мір-заева і алізі з дэптамі квартэта квартэта ў трынаццаці інструментаў Міскаўскага. У гэтых творах, вядомых па музыцы, вынікаюць знайшлі вернае раскрыццё аўтарскага задуму. Кожны з артыстаў валодае дастатковым тэмпэраментам, але ў цэлым ансамбль іграе стрымана і высікародна.

Радуе тонкае разуменне стылю. Каго б не іграў квартэт: Гайдна, Дзімаці, нацыянальнаму лірыку «Паэма» Мірзаева або філасофска-насычаную музыку Міскаўскага — усюды ён паказвае сапраўднае аблічча аўтара.

Звыш праграмы былі сыграны «Танец дзяўчыны» Мірза-заде, «Сквер» С. Галдзібекава, «Раман» з неакачанага квартэта С. Рахманіава. Выкананне гэтых п'ес толькі дапоўніла добрае ўражанне ад выступлення квартэта Азербайджанскай філармоніі.

У. А. КАЛУЖСКИ.

Поспехі кінафікатараў Віцебшчыны

Шматлікі калектывы кінафікатараў Віцебскай вобласці ўзяў на сябе павышаную абавязальнасць у гонар XXI неарганавага з'яду Камуністычнай партыі Савецкага Саюза. 29 студзеня г. г. на імя міністра культуры БССР Г. Кісялёва атрымана тэлеграма, у якой работнікі кінасеткі вобласці павадмляюцца, што студэнцкія планы кінаабслугоўвання насельніцтва яны выканалі датармінова.

Сустрача з рабочымі

Беларуская дзяржаўная філармонія наладзіла ў Доме культуры будаўніцтва № 5 сімфанічны канцэрт для рабочых Мінскага аўтазавода. У праграму канцэрта былі ўключаны творы «Яйкоўскага: 4-я сімфонія, сюіта з балеты «Лабідацкія вольны», «Італьянскае капрыччэ», арый опер і рамансы.

Гэтыя творы выканалі сімфанічны аркестр філармоніі (дырыжор В. Дуброўскі), салісты Я. Цыганав, Л. Шубіна і Д. Зубрач.

На адмыках: 1. Па парозе ў клуб. 2. Сабраўся савет і ў гэты вечар, каб абмеркаваць план работы на бліжэйшы час. Злева направа: А. Ярашэвіч, А. Шваляк, дырэктар Дома культуры В. Каролька, К. Баржу-моўска, М. Федарова, М. Гарніновіч, 3. Заняткі гуртка лухавога аркестра. 4. Партыя ў шахматы.

Фота Ул. Крука.

Вечарам, у нядзелю...

Парывае снег пад нагамі. Гусце зморк. На сходах засвіціліся электрычныя ліхтары. Здаецца, праз чырвёныя гадзіны зусім прыціхне жыццё раённага цэнтру. Тым больш, што гэты вечар быў нядзельным... Мы памыліся. Але нам не было крыўдна за тое, што нашы меркаванні не апраўдаліся. Наадварот. Ліпэр, калі хто-небудзь будзе пытацца, ці не сумна вечарам у Талачыне, упушчана адкажам: «Весе!».

Так, варта пахвалы тое, як адначынаюць працоўныя раённага цэнтру. Безумоўна, у Талачыне няма перахаласных кінаапаратаў, раскошна абсталяваных палацаў ці клубаў, як у Мінску. Але тут можна прагледзець той жа фільм, што і ў Мінску, узяць у бібліятэку тую ж кнігу.

Не было патрэбы пытацца ў людзей, дзе знаходзіцца Дом культуры. Мы пайшлі услед за дзяўчатамі па шырокай вуліцы. Потым павярнулі ў завулак і злева бачылі будынак. Ярка ззяла электрычнае святло, а праз падвойныя вокны чуліся мелодыі чужыя тукі песьні.

А ў Дом культуры ўсе ішла ішла моладзь. У вестыбулі сабралася многа людзей. Гэта прадстаўнікі многіх прафесій. Усе яны аматары самадзейнасці, актыўныя ўдзельнікі масавых мерапрыемстваў, якія праводзіцца ў Доме культуры. Яны — танцоры і спевакі, артысты і чытальнікі, акрабаты і музыканты. У гэтую нядзелю жыццё Дома культуры больш напружанае, чым у звычайныя выхадны дзень. Справа ў тым, што арты-

сты рыхтуюцца да значнага падзеі ў жыцці рэспублікі — выбараў у Вярхоўны Савет і мясцовы Саветы дэпутатаў працоўных. Вось, напрыклад, харавы тэатр, якім кіруе Міхась Салдаценка. У гуртку каля саркака чалавек. Сарока іх — Галі Трушніцава, супрацоўніца сельгасбанка, Міхась Бычкоў, маніёр, Адам Курбарскі, калгаснік.

Калі гаварыць пра энтузіястаў самадзейнасці, дык у першую чаргу трэба гаварыць пра Міхася Салдаценка, яшчэ маладога энергічнага чалавек, багата і славана. Жыццё Міхасы складалася так, што ў дзяцінстве ён аслеп. Салдаценка, ён валодае тонкім слыхам, добрым мастацкім густам. Ён знайшоў, дзе выкарыстоўваць свае здольнасці. Вечарам у нядзелю Міхась абавязкова прыходзіць у Дом культуры. Напраціце яго, і ён прыме баян, сыгра